

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ
Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА. — РЕДАГУЄ: ПРОФ. П. КАРМАНСЬКИЙ.

„ПРАЦЯ“

PRACIA

Український просвітний
економічний тижневик
Бразилії

Литва

ПЕРЕДПЛАТА

Річно 10

Для Галичини 50

Для Польщі 5

Для Аргентини 6 мес.

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до своєю
В нас є сяла Козаків!

Не розлучать нас ні море,
Щі межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Від Видавництва.

Дорожнеча з дня на день росте, при чому найбільше дорожнуть фабрики, спроваджені з Європи. До таких належить і папір, котрий і в Європі росте в ціні кожного місяця. Доходить до того, що ціна паперу на протязі одного року подвоюється.

При тім зайшли важні зміни в редакції нашого часопису, і в техніці редагування. Наше Видавництво поручило редакцію проф. П. Карманському, збільшуючи свої кошти, а з другого боку технічне виконання редакції (дрібніший друк, а через те і більша сума вложеної праці, а рівночасно далеко більша кількість поміщеного матеріалу) потягають за собою більші видатки. З огляду на се ми зневолені піднести висоту річної передплати з 8\$ на 10\$ вже за сей біжучий рік і це повисшенне передплати є самозрозуміле.

Не були ми байдужними до голосу загалу, нехай-же і шан. наші Передплатники підуть на зустріч нашим змаганням і підопруть їх, шлючи негайно залеглу передплату і працюючи враз з нами над тим, щоб наша газета поширювалася і досконалилася під кожним оглядом. Нехай не буде ніодної нашої родини, до якої ми не мо-

інський нарід Східної Галичини не мав ніколи ні війни, ні ні ворожнечі. Він представляв ім свою справу. Він ждав на їх вирок, як ждется на вирок справедливих, безстороних суддів. А ті «судді» відновили торгівлю невольниками!...

Більшого болю не зазнав іще ні оден нарід на світі!

Аж сей біль викреше з нас правдивий нарід! Аж він заскимить у найглибшій глибині серця кожного Українця й кожної Українки від старця до дитини, як велика наша земля — і по всіх землях світа, де тільки живуть Українці! Аж сей біль защемить глибоко в церквах і копальнях, на полях і в фабриках, де тільки сходиться і працює нарід наш! Аж він освідомить нас і тою свідомістю болю станемо на віки завзятим народом. Сей свідомий біль покаже нам до чого йти! І що робити! І як робити!

Аж тепер піднесуть у нас голову навіть ті, що все її спускали у знеохоті і в байдужности! І щезнуть між нами ті, що затроювали наш нарід киринею! Щезнуть ті, що не поносили ніякого тягару в оборонній боротьбі України! Бо всі ми зазнали тепер кривди, якої ще не зазнав ні оден нарід на світі! Ся небувала кривда зробить з нас оден великий одностаний нарід, що буде чути те саме думати те саме й робити те саме!

Безглузде і бездільне терпінне упідлює людину і нарід. Свідомий ціли біль робить чоловіка і цілий нарід міцним і

мусить належати до великої організації українського народу, який бореться за свою державу!

Нас бють з залу і з переду, бють з ліва і з права — зі всіх боків бють. Сграшенно бють. І будуть бити доти, поки всі Українці не зрозуміють чотирох річей:

1) Що боротьби не вільно переривати що дня;

2) Що до боротьби треба мати велику і міцну організацію, до якої мусить належати кожний Українець і кожда Українка;

3) Що кожний з нас мусить причинятися постійною жертвенністю до удержування організації в цілі боротьби;

4) Що не вільно вірити ніяким чужим ідеям ні чужим провідникам, тільки треба мати свою цілі і довіре тільки до свого проводу.

Коли сі чотири думки вб'ються в пам'яті і свідомість всіх Українців без вімку і коли ті думки будуть постійно виконуваті, тоді ніякий удар не зробить нам нічого. І ми будемо сміятися з усяких чужих ухвал, хочби їх ухвалювало і сто амбасадорів, а не чотири. Бо тоді біль від чужих ударів буде нас гартувати, а не відбирати нам притомність, як дитині.

Якби ми з'організувалися, і зложили великий фонд на боротьбу, тоді можнаб рушити публичну совість цілого світа — газетами відозвами, плякатами, демонстраціями і іншими

кричать, що «все пропало», аби тільки ухилитися від жертв, потрібних до боротьби. Відгородімся від тих несвідомих свого діланія помічників Польщі, котрі знеохочують до дальних жертв на оборону. Побиті народи приходять до себе і кріпшають. А польська безрога в рога-твіці влізла не тільки в наш огород: вона влізла також у столицю Литви (котра колись прийняла її там як приятельку в своїм домі), влізла в землі наші, в білоруські й німецькі.

Готуйте безнастанно ножі! Тими ножами — се гроші, які дасте на свої газети, на свої книжки, на свої «Народні Доми» і бурси, на збірку для Рідного Краю, та організацію боротьби на Національну Оборону!

Не забувайте, що український нарід досі живий і великий, а по татарській силі вже й сліду не стало. Побіжно на решті таки ми, бо слушна справа наша а не наїзника! В галицькій справі буде ще не одна ухвада!

Тому кличемо: До організації! До Національної Оборони! До боротьби! — За Рідний край батьків, за землю Даніла!»

— «» —
Так пише канадійський «Український Голос», так пише уся наша преса в Півні. Америці.

Наша заморська еміграція відчула удар постанови ради амбасадорів дуже болючо, тимчасе, що вона відчуває певні докори совісти. Бо не дивлячись на пожертвування північно-американських Українців (114.000 доларів на Позичку

шлючи негайно залеглу передплату і працюючи враз з нами над тим, щоб наша газета поширювалася і досконалілася під кожним оглядом. Нехай не буде ніодної нашої родини, до якої ми не могли говорити через „Працю“.

Будуччина „Праці“ в руках загалу.

Видавництво.

Оподаткуймо себе!

«Сей удар, якого діждалися ми межі очі від культурних «сусідів» — морально далеко прикрійший, від, страшного удару, який нам завдав Татарин Джінгіс-Хан тому 700 літ. Бо з ним ми воювали, йому ми убили його послів — і він мстився на нас. А з тими «культурними» державами, які тепер хочуть нас віддати у неволю Ляшні — укра-

вала кривда зробити з нас оден великий одностаний нарід, що буде чути те саме думати те саме й робити те саме!

Безглузде і бездільне терпінне упідлює людину і нарід. Свідомий ціли біль робить чоловіка і цілий нарід міцним і великим, спритним і завзятым.

Ми Українці, нарід переважно рільничий, не мали ніякого зміслу до організації й постійної жертвености. Кожний удар уважали ми непотрібною карою Божою. Тимчасом житте всіх народів складається з самих ударів і небезпек. Діло в тім, щоб не плакати під ніяким ударом і ніколи не опускати рук.

Боротьба силує до організації тісної як цемент. Боротьба приневолює до думання над способами організації. У нас доси замало було людей, які мали переконання, що треба організації і треба поносити кошти організації. І тому нас бють!

І не перестануть нас бити доти, доки кождий з нас не усвідомить собі, що він

тільки дитина, а не відорвати нам при-

томність, як дитині.
Якби ми з'організувалися, і зложили великий фонд на боротьбу, тоді можнаб рушити публичну совість цілого світа — газетами відозвами, плякатами, депутациями демонстрациями і иншими способами, яких е ще багато. Та на те все треба грошей і ще раз гроший! Лінія наша не зломана! Стяг наш чистий і не запроданий! Його додержав Галицький Уряд так високо, як повинен був додержати.

«Високі пани» в Парижі ухвалили, що український нарід має йти в неволю і що його дітей має з'їдати ляцька безрога з французької кучі. А Ви, прості фармери й робітники, як ухвалите, що се не сміє бути і як постійними жертвами підпрете свою ухвалу, — тоді Ваше буде на верха а не їх!

Не будьмо переляканими дітьми, які тратять голову і відвагу. Не даймося морально загроїти тим чорним крукам, які все палкі на пащину і вічно

голос», так піше наша преса в Півні. Америці.

Наша заморська еміграція відчула удар постанови ради амбасадорів дуже болючо, тимпаче, що вона відчуває певні докори совісти. Во не дивлячись на пожертвовання північно-американських Українців (114.000 доларів на Позичку Нац. Оборони і кількдесять тисяч доларів добровільного податку на «фонд негайної допомоги краєви»), на тисячі маніфестаційних віч, протестаційних телеграм і депутатії а наша колонія з Півні. Америки має на совісти гріх крині деяких груп, котрим большевизм завернув голову до того, що вони підкопували акцію Уряду і громадянства, зогиджували це, що було в нашій боротьбі святым давали нашому ворогові в руки зброю проти нас, проти наших визвольних змагань. І аж тепер прокинулася совість у всіх, хто почувався Українцем і заговорив здоровий розум і інстинкт самобереження. І скрізь відозвалися голоси за тим, щоб готовитися до затяжної, довгої бо-

Листи з Європи.

I.

Не було в мене змоги поділитися з читачами «Праці» моїми вражіннями з Європи по причині, що від першого дня мого побуту між нашою європейською еміграцією я був занятий безвпийним реферованнем про Бразилію цікавим, що останніми часами, дякуючи двоім моїм дописям у віденському «У-Прапорі», незвичайно заінтересувалися нашим життям у Бразилії. А з другого боку я був зайнятий конференциями з австрійськими капіталістами, що звязують будуче економічне життя з Бразилією. Я звязав справу нашої економічної обнови тут, в Парані і в Санта Катаріна, з плянами капіталістичних кол в Австрії і коли ми зрозуміємо як слід сю конюнктуру, наше життя може основно змінитися на краще. Та це покаже будучність.

З самої дороги до Європи ніщо замітно, що моглоб читачів зацікавити. Та все-ж таки мушу згадати про одну з неї подробицю.

Іхав зо мною старий наш кольоніст з Вера Іварані, котрого скортіло подивитися на свій рідний край, а може й зложити в ньому вості. Чоловік зовсім неграмотний і безрадний — словом дитина. Аж на ньому пересвідчився я, якою нещасною людиною на світі е людина неосвічена. Бо коли навіть інтелігентному чоловікови в сучасних умовах подорож по світі утруднена поза великі межі приушення, то можна уявити собі, що чекає в дорозі людину неграмотну. Стільки формальностей, щоб добути паспорт,

всякі віза конзулятів держав, через котрі приходиться їхати, стільки ревізій і неприємностей в дорозі, стільки митарств при виміні грошей, які приходиться раз у раз міняти, бо без упину треба переїздити инші краї, що під теперішню хвилю подорожувати е справжнім героїством. І горе тому, хто має звязані руки своєю неграмотністю!

Таке було із моїм сопутником. Богато мав я з ним мороки і в Куртибі і в С. Павльє і в Сантосі і на пароході, а врешті в самій Європі. Та прийшлося його на кілька годин випустити з опіки і пустити до Сантос самим. І тут і виявилися наслідки його неграмотности і непорядности.

Говорив я всюди і писав нераз, що нам треба встерігатися всякої зустрічи з нашими любими сусідами, Полячками. Куди там послухають! Ось і мій землячок не схотів мене послухати й заплатити за готель в С. Павльє, щоб в мав змогу ним піклуватися за весь час дороги, поїхав до Сантос і притьмом побіг до нового опікуна, готеляря Поляка. Ну й заопікувався ним Полячок... Перш усього поміняв йому гроші на америк. долари і німецькі марки, та так поміняв, що обікрав сердегу на 300\$ на одному конті. А чому? Бо наш земляк неграмотний і не розбирається навіть в померах, а до того непорядний, а слідом того легковірний та шукає поради, як не у жида, так у Поляка.

Тут мимохіть насувається рефлексія. Якби так наш земляк з Вера Іварані був не пожалував кількдесять мільреїв і, сидючи на кольоні, наймив собі когось, щоб навчив його грамоти, то не прийшлосяб йому заплатити за свою вперту глупоту 300\$ і то

— Полякови. Та годі: дурня всюди бють... На те він і дурень, щоб його били. — А кілько то у нас у Бразилії таких мудреців, що то поїд церкву і по вендах горлають: «На біса придалася мені отся школа! Я не вмю ні читати, ні писати, а от живу: будуть і мої діти якось жити без науки». — Тим то і ба! Життя життю не рівне. І Ботокуди якось живуть, та хіба це життя людей? І чому сі мудреці не призадумуються над сим, що ось Німці прийшли до Бразилії голими й босими, а сьогодні глянь на їхні хазяйства — прегарні хати, прямо палатки, чудові садки з овочевими деревами, гарні коні, кругом достатки. А у нас? — Краще й не згадувати... А скілько між Німцями богатих фабрикантів, промисловців, які у них шлоли, економічні істнуції! Чому у них все можливе, а у нас неможливе ніщо? Тому, бачите, що у них не має таких мудреців, що волять тих кілька міль, яких вимагається від них на школу, чи иншу корістну інституцію, проинти та й ще до того горлати: начхать мені на цілий цей крам! — Не схотів наш земляк з Вера Іварані видати на свою освіту кількдесять мільреїв, отже мусів заплатити кару у висоті 300\$, та й далі дурньом остався, щоб ще нераз сю кару заплатити. Розумно?...

Вертався я з Європи через Голандію і мав нагоду пересвідчитися, на скільки корістнійше їхати голандськими ніж німецькими пароходами. А що в нинішних часах емігрантський рух змагається, то не зашкодить і про сю справу сказати мимоходом декілька слів.

Німецький нарід, щоб був перед війною відомий у цілому світі як нарід дуже совістний, чесний і порядний, під впливом

воєнного і післявоєнного дохопття незвичайно підупав і затратив свої гарні давні чесноти. Цему й не можна дивуватися. І сьогодні подорож на німецьких кораблях далеко не та, що була колись. І харчі мізерні і ладу не багато і опіки над подорожними мало. Коли голандські пароходи товариства півдують своїми подорожними від першої хвилі їх зголошення — стараються для них паспортіві віза, перевозять їх а місця замовлення в агенції пароходної карти аж до місця імбарковання під опікою своїх агентів так, що подорожні не потребують піддаватися ніяким граничним ревізіям, а врешті дають подорожнім третьої класи у своїх готелях приміщення і прохарчованне даром — то всего того не мають подорожні німецькими пароходами. На голандських пароходах служба ввічлива, дбайлива, прохарчованне краще — словом, я зовсім не пожалував, що пертався до Бразилії через Амстердам пароходом товариства «Lloyd Royal Hollandais», котре має свою агенцію у Відні в 1 округі, Kolowratring 9.

Згадую про сю подробицю, бо сам, подорожуючи морями вже нераз, знаю найкраще, що значить попасти на невідповідний парохід. А ще до того, коли подорож триває трохи не місяць, як вожда подорож до Південної Америки. Та й годиться згадати, що в дирекції названого вище товариства в Амстердамі е урядником наш чоловік п. Кубаєвич, котрий спеціально піклується своїми земляками.

Ширіть „ПРАЦЮ“!

ротьби на життя і смерть, щоб зорганізувати з цілого народу одну незломну своїм завзяттям, витрималістю і саможертвою армію, щоб перевести в наших рядах залізну дисципліну, щоб кожду одиницю зробити боездатною і тримати її в поготівлі.

Коли ми це справді зробимо, тоді не лаячи нам ніякі писані постанови. З цілим народом не виграв ще ніхто війни, чого доказом є Альбаці, Ірляндці і др.

Дотепер тільки жмінка зпосеред народу боролася справді. Величезна частина народу (головно наша заморська еміграція) заховала, як струсі, голови під крила і дожидала висліду. Цей, або той, празника ради, пожертвував яку копійку на боротьбу і сим зацитькував свою совість патріота і ратував честь загалу. Загал не робив і цього, тільки «любив рітний край» скритою любовію і дожидав та потішав себе тим, що мовляв наша справа чиста і побіда по нашому боці. І серед того впав на нас грім нещастя, який росторочив усі наші надії і збудив нас з дрімоти та заговорив до нас грімко: ратуйте!

Треба усвідомити собі добре, що наш нарід тепер чекає. За пару літ лядського пановання наш видічений з пралідної землі, наріл опиниться частю за морем, частю відрічеться своєї віри і мови і скріпить ряди ворога-заволоки, наша школа зниде, наша культура буде винищена — словом: національна смерть нашого народу у Сх. Галичині неминуча. А з тим і неминуча наша смерть на еміграції. А в найближчій будуччині наш Уряд мусить розв'язатися і перемінатися в революційний комітет на еміграції, нашу армію в Чехії розв'яжуть і розгонять, наш університет у Празі зліквідують — тисячі еміграції інтелігентної будуть зневолені покоритися ворогови. На нас здійсниться більш, як на иншому народі злочасний вислів: Горе побідженим! Мусимо собі все те усвідомити і подумати над тим, що переживаємо часи страшні, аж надто страшні, і що конечність ставить до нас надзвичайні, виімкові домагання.

«Будемо як вигнанці продовжувати боротьбу за нашу народню свободу» — сказав презид. др. Петрушевич до редактора «Daily Herald».

ка і п. Ст. Кобилянського з Антоніо Олінто і п. П. Мазуришина з Порто Унію. Хто буде слідуючим?

II. Карманський.

І так то вельми много зашкодило Панству Руському, же не могли школ і наук посполитих розширяти і оних не фундовано: бо коли би били науку міли, тогди би за невідомістю своєю не пришли до такої негибели

Пересторога, львівський Український літературний пам'ятник з 1606 р.

Яких опікунів дала культурна Європа нашому народові?

Про насильства Поляків у Сх. Галичині можна писати цілі книги. Та ми не можемо нотувати всіх фактів з огляду на недостачу місця, а до того олівець польського поліцає дуже ревно працює над нашими краєвими газетами і до відома загалу дістаються тільки відривки сумної історії мордовання нашого народу. Виймаємо все-ж таки деякі уступи з цієї історії, щоб наші читачі мали змогу пересвідчитися, як безсоромно брешуть редактори (в сутанні і без сутанні) польських бразил. газет, вмовляючи в когось як в Німця хоробу, що наш народ польською тюрмою вдоволеній, що бранка наших рекрутів пішла гладонько, що тільки група през. Петрушевича протестує проти наїздника.

Ось який образ представляє «Гром. Вістник» (ч. 59) з тернопільщини!

Бранка. Бранку в тернопільським окрузі, до якого належать повіти: Тернопіль, Збараж, Скалат і Тереховля, переведено, як впрочім всюди, під багнетами і при асистії війська і поліції. На села вислали окремі піші і кінні відділи військові, що переходили з села в село та вилучували «охотників» бандитів. В більше опірних селах гостювали карні експедиції, що були для громади правдивою язвою, забираючи у батьків «охотників».

З кінцем січня ц. р. на підводах зведено до Тернополя — все під багнетами — «охотників» та під охороною військових відділів держано кілька днів в касарнях. Тут їх розділювано до пооди-

можуть особисто стикатися з в'язнями. Дезінфекцію переведено в тюрмі поверховно. Воді і блошиці розносять дальше сграшну пошесть. Досі занедужало кільканайцятьох арештантів. Двох арештантів і один ключник (всі Українці) вже померли, решта бореться зі смертю в епідемічнім шпиталі.

Між жертвами страшних тюремних відносин в Тернополі є Тадій Романів, ученик IV. р. учительської семінарії в Тернополі, арештований з кінцем січня (справа Павла Кузьми і тов.) В тюрмі набавився п'ятнистого тифу і помер від нього 2. марта ц. р. Похорон його дня 3. березня був небувалою українською маніфестацією. Ставилися тисячі й тисячі людей, міщан, міщанок, молоді і інтелігенції. Явилось шістьох священників під проводом о. Вол. Громницького. Не було тільки катихита покійного о. Олександра Корінци, що мабуть зі страху перед польською кураторією не віддав послідної прислуги своему ученикови, що звернуло увагу нашого громадянства. Несено 16. вінців, між ними оден терновий. Змобілізовано всю поліцію, пішу і кінну — та хмару комісарів і агентів. Домовину на цвинтарі несли семінаристички на рушниках. Промов над могилою виголошено дві — обі від молоді.

Подібні звірства діються і в сянтинщині, в селі Новоселиці і їх описує «Гром. Вістник» (ч. 69) осьтакими барвами:

Дня 25 лютого ц. р. командант поліційного постерунку Ендерле, постерунковий Домбровський, Цесляк і Ребечка почилися у наказного війта, Поляка, Фердинанда Халуни та взялися пошукувати за людьми, які не зголосилися до реєстрації. На вступі своєї служби побили Максима Пугача та жінку Василя Строїча, яка була вагітною і від побоїв породила дитину. Не могучи по п'яному «урядувати», поліцаї звернулися за допомогою до уланів, стаціонованих тоді в Ілинцях, а тимчасом дальше ходили по хатах і били селян. Командант постерунку у приступі бішености постріляв з револьвера Юрка Палійчука а його брата Івана збив так, що оба через два дні померли. Після того прийшли до села в понеділок 5. березня ц. р. дві сотні 49. п. н. під проводом капітана Евстахевича і чети полевой жандармерії з Коломиї.

експедиції. Коли селянин спокійно послушав приказу, жовнірів по дорозі без найменшої причини, приложив жертві карабін до голови і вистрілив.

— Український католицький парох села Дверник, повіт Ліско зістав засуджений польським старостом з Ліска на 6 днів в'язниці за те, що виставив метрику хрещення в українській мові.

— В тюрмах у Львові при вул. Баторія і при вул. Казимірівській вибухла голодівка. Голодує звиж 100 осіб, виключно політичні в'язні.

А тепер позволимо собі поставити до чесних редакторів «Людю» скромне запитання:

І як його пояснити, що олівець львівського польського цензора, котрий так ревно скреслює що кілька рядків в українських часописах, поминає сього роду описи, коли у польському царстві такий рай і український селянин так горячо полюбив польську шляхетську петлю? Чи не годилосяб цьому цензорови купити окуляри, щоб він не пересліплював таких видумок українських газет?

А ти, великодушна справедлива антанто, що взялася рай всім народам зготовити, лякуй! Ти найшла українському народові добрих опікунів!...

Покінчим раз з назвою «Русин»!

Наша назва «Русин» походить від назви нашого краю «Русь», назви старої і первісної. І ся назва утрималася найдовше на наших землях західних, завойованих Польщею, в Галичині, на Волині, Холмщині і Підляшчю; утрималася штучно, під натиском Поляків, які намагалися наш народ роздерти і відчахнути від нього частину, яку призначили пляновому винищенню і асіміляції. Утримуючи всіма способами назву «Русинів», Поляки вбивали в нашому народі, в західній його частині, почуття єдності з цілістю народу, який під ті часи називав себе народом «українським», витворювали своє рідний національний сепаратизм, забивали національні традиції, ослаблювали відпорну силу частини нашого народу, що

вять до нас надзвичайні, виїмкові дома-
гання

«Будемо як вигнанці продовжувати боротьбу за нашу народню свободу» — сказав презид. др. Педрушевич до редактора «Daily Herald».

Чи ми знаємо собі справу зі змісту тих слів? Пригадуймося над ними добре і тоді стане нам ясно, який важкий, невідкличний, святий обов'язок паде на нас, що від побовиці стоїмо далеко. До цієї свідомости доходить вже північно-американське наше суспільство, і заявляє голосом преси здецидовано: «Наша Поміч мусить бути постійна, і від неї не сміє відхилитися ніхто!» Це рішення доповнює «Мищанин» у львівському «Слові» таким закликком: «Мусимо кожний 18-ий день в місяці узнати днем жалоби, в сей день здержатися від всяких розривок, від пиття, а гріш ошаджений призначити на підмоги жертвам нашого ліхоліття та на культурно-просвітні цілі».

І до цього заключення мусимо прийти ми, бразилійські Українці. Не сміє бути між нам ніодного, котрий не поклавби на себе добровільного місячного податку на допомогу рідному краю в його боротьбі на житте і смерть, у висоті, на яку його стати. При тому мусить бути збережена нами військова дисципліна, що не зналаб ніякої пощади, ні зглядів. Хай буде сто рейсів місячно, та тих сто рейсів мусить зобов'язаний до них дати!

Практично переведемо це діло так: Н. Н. вкладає на себе обов'язок платити місячно на «фонд негайної допомоги краю» напр. 1 мільр. місячно. Подас це до відома загалу через «Працю» і рівночасно викликає трьох інших знайомих («викликаю таких а таких»), зобов'язуючи їх до податку в тій самій висоті. Секретар філії Українського Союзу оселі, з котрої походить оподаткований, вписує в ре стр імена і скарбник філії пильнує, щоб вони в найгірш. випадку в 3-місячних ратах своє зобов'язання виповнили і що 3 місяці пересилає туди, куди буде вказано пізніше, зібрані гроші. Контрольна комісія У. Союзу буде касу цього фонду фіскалізувати, контролювати, цей податок буде зобов'язувати нас аж до часу відкликання, або переїзду на інші наші місцеві цілі.

Кінчу заявою, що себе я оподаткову на 2\$ місячно і клячу: О. І. Михальчу-

вою, забираючи у батьків «охотників».

З кінцем січня ц. р. на підводах зведено до Тернополя — все під багнетами — «охотників» та під охороною військових відділів держано кілька днів в касарнях. Тут їх розділювано до поодиноких відділів, з одних сторін чи одного села до різних міст в корінній Польщі, або різних полків. Маємо відомости про часті самогубства наших «охотників» у польському війську.

Арешти. По масових арештах з кінцем жовтня і з початку листопада 1922 р., що скінчилися ув'язненням і держанням у слідчій в'язниці тернопільського окружного суду соток людей на протязі кількох тижнів під замітом злочину головної зради з § 58. з. к., прийшла нова повінь арештів і трусів з кінцем січня ц. р. Торічні арешти мали за тло польські вибори до сойму і сенату, сьогоднішні польську бранку. З приводу убивства польського жандарма в Купчинцях і польського жовніра в Денисові державна поліція зарядила масові арешти, головню серед молоді, в Тернополі і в тернопільському повіті. В сумі арештовано сімдесяткілька людей і якийсь час держано їх серед страшних відносин в поліційних арештах в Тернополі. Про ці арешти і труси згадують подрібно дві інтерв'юїції посла Самійла Підгірського в варшавському соймі.

Остаточню арештантів відставлено до судової в'язниці, де проти них ведегься карне слідство о злочин заворушення публичного спокою з § 65. з. к. і головної зради з § 58. і § 59. з. к. (справи до ч. ур. 137/23 проти Павла Кузьми і 69 товаришів — яких назвиска свого часу оголошено в «Гр. Вістн.») По кількох тяжнях арешту, по голодівці і інтерв'юїції оборони у президента суду, більшість цієї сімдесятки випущено на волю, задержуючи у слідчій в'язниці 20 кількох. Слідство ведегься дальше.

Тиф в тюрмі. Від довшого часу бушує в тернопільській тюрмі при окружнім суді патистий тиф. Нехарність страшна. Відражаючий, скупий тюремний харч, студінь і гниле повітря цеволі в'ївають в'язнів. Політичних в'язнів поміщуєгься разом зі злочинцями і бандитами. Політичні жалуютьсє, що часто не одержують харчів, бо злодії і бандити на очах тюремної служби харчі їм рабують. В наслідок тифу заряджено контумачію і тепер родня арештантів та оборонці не

вільєра Юрка Палійчука а його брата Івана збив так, що оба через два дні померли. Після того прийшли до села в понеділок 5. березня ц. р. дві сотні 49. п. п. під проводом капітана Евстахевича і чети полевой жандармерії з Коломиї. Розпочалося слідство мнимого бунту. Переслухано около 40 осіб різного пола і віку. Арештовано 23 осіб. При допитах страшенне били. Жінці Юрка Ілюка дали 25 нагаїв, Якова Божака і його жінку побито 30-ти ударами нагая, — так само інших. Екзекуцією займався головню постерунковий Домбровскі. Павла Котлярчука, сина Івана, привязали коневі до хвоста і так вели 2 км. до громадської канцелярії до допиту. Його били до безтями, — дали йому більше 80 буків. На другий день він помер. Хату його батька так зруйнували, що залишились лиш голі стіни без вікон, дверей та всякого внутрішнього уладження. Так само знищено батьків Олекси Божака й Ілії Жминдака (останньому висипали в болото 100 кг. муки). Село достарчило до 13. ц. м. поживи на 25 мільонів мп. крім вівса для коней; щоденню постачаєгься 70 л. молока, 300 яєць і 20 курок. Не вважаючи на те, що всі рекрути пішли до війська — карна експедиція у селі дальше. Від дня 6. до 20. ц. м. прибули до Новоселиці пил. Момд з Коломиї, ком. повітової поліції зі Снятина, але грабіжів не припинили.

Цей образ треба ще доповнити донесенем Зах. Укр. Прес. Агенції зі Львова від д. 10. марта, в якому читаємо:

«Сержант польської граничної сторожі в Борщеві Мондзевскі знадив до своєї кватири четверо сільських дічат, які з наміром насилування підпоів. Колиж дожуанови бандитови не помогла горівка і дівчата не позволили собі на жарти пана сержанта, тоді Мондзевскі нагнав три з них, а одну силою задержав. Але й ця не даласє ані намовою ані силою. Тоді озвірілий сержант вложив нещасній дівчині револьвер до уст і вистрілів. Дівчина покотиласє нежива. Та лянський варвар не пошанував навіть здригаючогося трупа. Лікарсько-судова експертиза виявила, що Мондзевський — знасилував трупа!»

— В селі Милатин, повіт Камінка Струмилова застрілів польський жовнір селянина Григорія Підгайного без ніякої причини. Він визвав селянина, щоб цей пішов до команди польської карної

чи вбивали в нашому народі, в західній його частині, почутте єдности з цілістю народу, який під ті часи називав себе народом «українським», витворювали своє рідний національний сепаратизм, забивали національні традиції, ослаблювали відпорну силу частини нашого народу, що опиниласє вже на прикінці XIV в. у польському ярмі.

А з другого боку Росія, завоювавши східні частини нашої батьківщини, присвоїла собі нашу стару назву «Русь», щоб ще простійшим способом дійти до бажаної ціли, щоб взагалі нашу націю з лиця землі стерти.

І одні і другі працювали над нашою загибеллю, одні накидаючи нам насильню стару назву, другі її відбираючи. Та хоча ні одним, ні другим не вдалося своєї ціли осягнути вповні, все-ж таки наслідок цієї макіявельської політики був, все-ж таки повелося наш народ розбити на дві нації, на Українців і Русинів, а тим самим ослабити нас і принаймні малими частинами заанектувати.

Є фактом, що вже в XII в. наш народ, навіть в офіційальних пам'ятниках нашої культури, вживав назви «Україна», а в добі козацьких воєн назви «Русь» і «Русин» щезає все більше і більше, назва Україна добуває все сильнішу позицію. І якби так при розборі Польщі Росія була прилучила до своєї імперії і галицьку область, то сьогодні ми з назвою «Русин» не булиб вже мали нічо спільного, вона булаб безповоротно перейшла до історії. І не булоб у нас двох націй з двома назвами і з двома душами, а Польща булаб не мала претенсій на «Русинів», як не має відваги витягати руки за «Українцями», котрим так само колись шмугляло шню польське ярмо. А так Польща респектує чисельну націю «Українців», а топче по волі малочисельної нації «Русинів».

Вибухнула світова війна, розбудила обі частині нашого народу з вікового сну, розірвала кордон між нами, звела нас з собою, дала нам змогу пізнати себе взаїмно, навчила нас, що ми одна нація, що Галичанин, Воляняк, Киевлянин, Херсонець, Полтавенець і Кубанець — усі ми рідні брати, усі ми Українці, і почала зароджуватися в нас сила, яку дає кождому народови обєднанне і почутте спільности.

І Поляки, а таксамо Москалі, почали всіми силами працювати над тим, щоб це зароджуюче в нас пізнанне знівочити;

одні, борячися своїми впливами в Австрії проти назви «Українці», а другі висміюючи назву Українців і український національний рух, як інтригу Галичан, горляючи на всі заставки, що українська мова це галицький діалект. І дійшло до того, що коли в 1915 р. директор станиславівської гімназії др. Сабат дав на українській гімназії вивіску: «ц. к. гімназія з українською викладовою мовою», то польська «шкільна рада» у Львові урядово зачинила гімназію.

І виходив такий абсурд, що цісар Карло і офіційні звіти австр. боевого штабу називали скрізь галицьке січове стрілецтво «українським» і наш народ Українцями, польські потентати в Галичині розв'язували державну гімназію за назву «українська мова».

Врешті прийшла російська революція, а з нею воскресла Українська Держава, визнана Францією, Англією і Італією, а відтак центральними державами, та Галичанам і далі не вільно було вживати назви «Українці», що більше: з цієї пори пішла з боку Поляків ще більш завзята боротьба проти цієї назви.

Поляки знали, що вони робили. Вони знали, що заперечуючи нам нашу збірну назву, вони з одного боку ослаблювали наш національний боевий фронт, а з другого боку промощували собі шлях до завойовання і анектовання західних українських земель, впираючи в антанту, що ці землі не є українськими, що на них живе якийсь невеличкий народець «Русинів». І такою політикою розбивання нашу націю на дві вони покищо досягнули свою ціль.

Однак це неоспоримим фактом, що цілий наш народ від вибуху світової війни відчув свою єдність і що змагання до об'єднання не вбе у нас ніщо: ні наслідства Ляхів, ні укази антанти, ні політика російських імперіялістів. Це змагання це наш непереможний гін самозбереження і він сповнятиме нашу душу так довго, аж поки не буде заспокоєним. Ми можемо мати свої окремішні уподобання, дрібні ріжниці у світогляді і влачі, витворені ріжними життєвими, географічними, культурними і політичними умовами і впливами так, як їх має Ваварець і Прусак, Байянець і Павлиста, однак всі ми відчуваємо наш племінний зв'язок і єдність і до їх зреалізовання

стремимо всіми способами. І тому не змі-

мія на широкій по можності підставі Сх. Галичина має одержати устрій, подібний як у домінії, із губернатором, вибраним східно-галицьким соймом. Мають бути теж переведені нові вибори до варшавського сойму в Сх. Галичині. Автономічний статут вироблюється в Лондоні й буде предложений Раді Амбасадорів. Крім автономічного статуту будуть видані спеціальні розпорядки про вдоволяючу охорону національних меншостей. — Цей кореспондент доносить, що Поанкаре буцім-то звернув увагу мін. Скржиньському на необхідність точного виконання автономічного статуту в Сх. Галичині.

Амнестія. Щоб Українці не сумнівалися про великодушність хвлевих своїх панів, то як доносить «Гром. Вістник» ч. 68 з дня 27/3, през. Ради мін. ген. Сікорські покликуючися на 47. арт. конституції, переслав іменем правительства маршалкови сойму проект амнесійного закону, що обіймає проступки, випливаючі виключно або переважно з політичних або релігійних мотивів. А саме проступки, що належать до компетенції карних або військових судів і адміністративних властей, а доконані в часі від 1. надоліста 1918 р. до 15. марта 1923 р. Закон увіходить у життя з днем проголошення.

Шлеск під польською владою. З приводу положення на Горішному Шлеску, який рішенням антантських дипломатів опинився під польською владою, пише «Газета Цодзенна» якої хіба не можна запідозрити у сутовшепольським «патріотизмі»: «Від моменту вибуху війни не переживало населення Горішного Шлеска так тяжкої, а в кожному випадку так грізної хвилі. Все життя завмирає, підприємства перестають працювати, немає вже навіть марок, бо на найменший видаток треба мільонів. То знова грозить безробіттям, знеохоченням тих, що працюють. Апатія росте, росте нужда, а про konieczність санації тільки говориться...»

Бандитизм в Польщі. Нічю з п'ятниці на суботу, напало п'ятьох озброєних бандитів на дім Йосифа Веселяна в Сятіші, пов. Пшеворек, і стерроризувавши мешканців зрабувало готівки на 52,750.000 мк. Бандити поховалися а поліція шукає за ними.

Затужили за «крулем». «Люд» (ч. V.) пише таке: «Серед хлопів у Польщі бу-

З України і Росії.

Патріярха Тихона оголосив собор рос. церкви апостатом (відступником) і відняв йому священничий чин.

В Харкові арештовано 20 українських соціалістів-революціонерів з наміром висилки за кордон.

Совітський комітет допомоги голодуючим на Україні у відозві до міжнародних організацій оповідає про страхіння голоду в Херсонщині, де населення живиться екскрементами і корою. Місто обернулося у кладовище.

Зпосеред 348 священників, учителів і селян, яких обвинувачувано в приналежності до волинської повстанської армії, 105 засуджено (30 марта) на розстріл, 131 на позбавлення волі на протязі 1-10 років.

Росія скріплює свою воздушну флоту і веде при помочі афішів пропаганду, щоб дійти до найсильнішої воздушної флоту, поручючи всім більшим містам по-старатися о літаки.

Вмираюча Україна. Бюлетін місії Нансена, що займається ратованням голодуючих в Росії і на Україні, каже, що в м. Одесі було:

в році 1914	— народин	14.293,
	смерти	10.967
в році 1919	— народин	10.038
	смерти	22.714
в році 1922		
в січні	народин	231 смерти 2.298
в лютім	»	173 » 4.872
в марті	»	161 » 6.550

І т. д. Загальна смертність на протязі першого півріччя 1922 р. є 37.713, себто 10% всієї людности. Ся цифра вміщує в собі і 12.257 невідомих осіб, яких знайдено мертвими на вулицях. На протязі перших 8 місяців 1922 р. на Україні занотовано 53.000 випадків холери; в першому півріччі 1922 р. було в 5 українських губерніях 142.413 випадків плямистого тифу. (За «Новою Укр.».)

Чеський виклад про Україну. В Подбрадах, місці осідку Української Господарської Академії, відбувся 11. січня 1923 р. виклад дра Задіна про Україну, в якому прелегент представив ціле минуле України, закінчуючи його словами:

«Наша надмірна любов до руського (російського) народу засліплювала нас ми не забували, як російська держава при-

дає поверх одного мільярда мільрейн. Гай, гай! коли то наша еміграція дійде хоч до десятої частини сих ошадностей!

Ірландія. На протязі міс. квітня повстанці зомордували 30 осіб, а на 24 осіб робили атентати. Ірландський уряд в тім часі розстріляв 10 повстанців.

Росія. 5 штабових офіцерів червоної армії в Росії засуджено на смерть і як стій розстріляно за шпіонажу на користь чужих держав.

Франція. 24. мая має відбутися процес проти комуністичного посла Cachin'a за те, що він намовляв німецьких комуністів в області Рур, щоб вони ставили французьким військам пасивний спротив.

Конференція в Сантьяго. Довго триваюча конференція держав Півд. Америки, що мала на меті роззброєння, не повелася. Чіле спротивилося рішучо своему роззброєнню, а слідом Чіле пішла і Бразилія, вважаючи призначену конференцію кількість армії для себе не вистарчаючою з огляду на простір краю і розтягнутість своїх берегів.

ВСІЛЯЧНА.

Нові обчислення коштів світової війни. В річному звіті швейцарського кредитового й депозитового банку обчислено всі кошти світової війни на суму 1.093.601 мільярдів швайц. франків. З того видали пержави антанти суму 762.760 мільярдів, а центральні держави 330.841 мільярдів шв. фр. Щоб усі ті военні кошти перевести у срібних грошах, потрібно 500 залізничних вагонів по 10 тонів, а в золоті мусілоб перевозити сю суму 32 вагони.

З укр. життя в Бразилії.

В 7 ч. «Українського Скитальця» поміщена симпатична допись п. І. Лукавого про оселю Іраті. Годилосяб, щоб подібні дописи появлялися в нашій європейській пресі частіше.

ВІСТИ З «УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ».

Свій обов'язок вплачування до центральної каси половини членських вкладок виповнили, складаючи на руки п. Кобилянського гроші, слідуєчі філії: Антоніо Кандідо 102\$000, Жангада (в Парані) 42\$000, Жангада (в С. Катаріна) 73\$000, Унійон да Вікторія 47\$500, Антоніо Оліято 70\$000.

баня, дрібні річки у світогляді і вдачі, витворені різними життєвими, географічними, культурними і політичними умовами і впливами так, як їх має Баварець і Прусак. Байянець і Павліста, однак всі ми відчуваємо наш племінний зв'язок і єдність і до їх зреалізовання стремимо всіми способами. І тому не сміє між нами бути поділу на «Українців» і «Русинів», так, як немає сьогодні між Поляками поділу на Мазурів, Мазовшан і Ляхів, а є тільки Поляки. Поляки не завагалися пожертвувати своєю історичною, первісною назвою «Ляхів» (бо це їх властива назва), чого-ж нам дуже дорожити давною назвою, яка зробилася пізніше тільки територіальною, і не за своїти собі назви, яка говорить нам про найбільш героїчну добу нашої історії і творить з нас єдину націю?

Як житель Прус, говорячи про себе як про члена своєї нації, не називає себе Прусак, тільки Німцем; як Поляк не назве себе Мазуром, а навіть Ляхом, вважаючи сьогодні свою первісну назву (занотовану вже нашим літописцем Нестором в XI в.) образливою, таксамо і ми перестанемо вже раз носитися з нашою давною назвою, яка згодом набрала значіння територіального і вдержалася тільки дякуючи зусиллям Поляків; і не ширім більше баламуцтва між чужими, котрі чують раз про якихось «Русинів», то знову про «Українців» і не можуть дати собі з нашими низвами ради.

Нехай-же счезне вже раз назва «Русинів», котру можна вже найти єдино у Бразилії і в Аргентині, вживаймо всі і всюди, головно перед чужими і в урядових зносинах, назви загальної «Українців», або частинної «галицьких Українців».

Тим ми себе самих скріпимо і осягнемо признання бразилійського уряду, котрий нас досі тут не хоче добачувати.

З польського баговиння.

Великодушність наїзників — автономний статут для Сх. Галичини і амнестія. Париський кореспондент «Вінер Морґенцайтунг» доносить: Як довідуємося з добре поінформованого жерела, Польща мала приречи перед підписанням протоколу про східні границі, що в Сх. Галичині буде заведена територіальна автоно-

мія на суботу, напало п'ятох узброєних бандитів на дім Йосифа Веселяна в Сятяші, пов. Пшеворск, і стерроризувавши мешканців зрабувало готівки на 52,750.000 мк. Бандита поховалися а поліція шукає за ними.

Затужили за «крулем». «Люд» (ч. V.) пише таке: «Серед хлопів у Польщі будиться щораз більша туга за королем». Пригадується нам 1917 р., коли Поляки з протекції Австрії запаскудили Волинь своїми урядниками і «ойчульками», котрі почали між селянами пропаґанду за «крулем». Тоді селяне мали для «ойчульк» таку відповідь: «Ми дякувати Богу позбулися одного драбуги (царя), а ви нам тичете нового! ми вам дамо круля!» Видно настрої селян змінилися, коли «Люд» це каже (а він все тільки правду пише — складач). Біда тільки з тим, де цего «круля» найти. І ми у нашій скромности піддаємо під увагу «Люд» нашу пораду. На нашу думку тільки одні Потоцькі гідні королівської корони, бо тільки в їх жилах пливе «блакитна» королівська кров — самого Франца Йосифа I. Бо з «крулем хлопкуф», як виказав досвід з Вітосом, мабуть не піде.

Масова втека Ляхів з Польщі. «Газета Поранна» доносить, що польські власти сконстатували масову втеку молодих Ляхів у військовому віці до Америки, послуговуючися фальшивими документами. Ось яких «богатуеруф» має Польща. Дійде до того, що людська «богатуерска» армія буде зложена з чужих народів і з французьких офіцерів.

Пан посол краде ложки. Юзьо Вальчак, посол до варшавського сойму зістав засуджений на кару мільона марок, або місяця криміналу за крадіж ложочок і вилок з соймового буфету.

І така голота ухвалює закони на знищення українського народу!

«То цо іннего». — Католицька «Газета Польська в Бразилії» (ч. 35) в запалі патріотизму повтарає за газетою «Воля Люд»: «Поляки мусять скупчитися, щоби протиділати спробам розсадження польської держави з нутра, бо не можна подумати, щоби підпорами уряду були клуби, котрі уймають ся за «bandytami, podpalaczami, szpiegami і zdrajcami», котрі протестують проти признання східних границь і т. д.

Отже українські чи литовські герої, що кладуть голови в обороні рідної землі, це бандита, шпіони, палячі і зрадники, а всякі проводирі злодійських банд в роді Корфантих, Желіговских, Галлерів — це герої. Не дурно Польща має Матір Божу своєю «крульовою»...

Декларуйтесь на закупно акцій Українського Земельного Банку у Бразилії!

Чеський виклад про Україну. В Подбрадах, місці осідку Української Господарської Академії, відбувся 11. січня 1923 р. виклад дра Задіна про Україну, в якому прелегент представив ціле минуле України, закінчуючи його словами:

«Наша надмірна любов до руського (російського) народу засліплювала нас, ми не добачали, як російська держава пригнітала всі неруські національності. Ми навіть не знали про існування Українців. Не втрачаючи нашої любови до руського люду, ми з рівною любовю повинні віднести до Українців. Вони нам мовою і характерами найблищі з усіх славянських племен. А з господарського погляду для Чехословаччини доброзичливі стосунки з Україною можуть мати національне значіння». (За «Новою Україною»).

ЗІ СВІТА.

Німеччина. Німецькі пропозиції репарацийні відкинула рада міністрів по причині: 1. тому, що Німеччина запропонувала за низьку суму, 2. що нема ніяких гарантій, 3. що умови понизують честь (?) Франції, 4. що цілий проект робить версальський мир неіснуючим. Німеччина запропонує нові умови.

Сума зложена на жертви французького насильства в Німеччині бразилійськими Німцями доходить вже до висоти 234.000\$000.

В пруськім соймі прийшло до кривавої бійки між комуністами й соціалістами.

Швайцарія. Побоюються, що в Льозанні прийде до непорозумінь між Францією (все та Франція... Ред.) і Півн. Америкою. Взагалі конференція не має великих виглядів на успіхи, бо Турки, свідомі своєї сили і безсилля антанту, й не думають підчинитися якомусь диктатові. Характеристичні є слова Ніцца Нурі Бей: «Льозанна принесе або світову війну, або мир».

Італія. 8 французьких єпископів внесло до Папи прошенн на беатифікацію Пія X. В червні має відбутися консисторія. Італійський президент міністрів зарядив спеціальні міри проти т х, що ведуть пропаґанду проти католицької віри і зневажають духовних.

В 1922 р. вислали до свого кра талійські емігранти з цілого світа 2 і півмільярда італ. лір, ошаджених на чужині; ся сума проміняна на бразил. валюту

у критиків назву „живого органу“, довож

ВІСТИ З «УКРАЇНСЬКОГО СОЮЗУ».

Свій обов'язок вплачування до центральної каси половини членських вкладок виповнили, складаючи на руки п. Кобилянського гроші, слідуєчі філії: Антоніо Кандіо 102\$000, Жангада (в Парані) 42\$000, Жангада (в С. Катаріна) 73\$000, Унійон да Вікторія 47\$500, Антоніо Олінто 70\$000. А що чувати з другими філіями?

ХОР КОШИЦІ В БРАЗИЛІЇ.

Як доносить телеграма з Північної Америки, славний український хор проф. Кошиці переїздить до Бразилії (приїзд пароходу „Ріо до Прата“, що має привезти хор, призначений на 15. мая).

Вістка ся для нас незвичайно важна і радісна, бо хор Кошиці, котрий здобув свою заслужену славу по обидва боки океану і є гордістю нашою, зможе немало прочинитися для пропаґанди української справи і в Бразилії, де наша справа найменше відома і популярна.

І тому ми з щирого серця вітаємо наших земляків на бразилійській землі і бажаємо їм таких успіхів, які вони мали в цілій Європі і в Північній та Середній Америці.

Хор проф. Кошиці, сьогодні сильно здекомлетований по причині нашого політичного лихоліття, начислює ще тепер поперк 40 співацьких сил, між якими є деякі оперові (напр. п-ні Кошиць). Своім завязком він сягає ще 1919 р., коли весною сього-ж року він як державна інституція розпочав свої концерти в Галичині, а відтак в Австрії і в Чехії, щоби відтак переїхати до західної Європи до всіх (за виїмкою Італії) країв.

Хор є мішаний і репертуар його продукцій становить старинні народні пісні (колядки, щедрівки, історичні пісні тощо), згармонізовані переважно самим проф. Кошицом і пок. Стеценком.

Здається не багато буде з нас таких, що будуть мати щастє почути цей хор — чудо світа, як висказалася європейська критика, бо хор зможе дати концерти тільки по більших бразилійських містах; однак можемо тим, що в силі піхати до найблищого міста на концерт, тільки поручити ся нагоду, яка певно другий раз, та й ще тут у Бразилії не трапляється.

Так, як співає хор Кошиці наші пісні, мабуть не співав ніодин хор в Європі. І голоси і технічне виконання і феноменальний провід — усе стоїть на найвищих верхах можливости. Поява хору Кошиці в зах. Європі була через два роки одною з найбільших сензацій і таких оцінок найбільших європейських спеціалістів-мельоманів, з якими зустрівався хор Кошиці, не мав ще ніодин хор. Самі суперлятиви, самі похвали — один похвальний гимн і захоплення.

Та й доволі почути тільки одну пісеньку відспівану сим хором, котрий з'єднав собі

подивитися на геніальний спосіб диригування, щоб набрати пересвідчення, що має ся до ціла з феноменом — небувальщиною.

І тому наш бажання успіхів у Бразилії хороши Кошиці не потрібні, бо він буде їх мати напевно.

З Бразилії.

Хор Кошиці у Бразилії. З Нью-Йорку телеграфують до «Estado de S. Paulo», під датою 5. мая, що сего-ж дня виїхав до Бразилії на пароході „Ріо да Прата“ український хор Кошиці під управою п. Гектора Кірба з Буенос Айрес.

Значиться і Бразилія буде мати нагоду почути наш славний хор, котрий на континенті Європи і в Америці не має собі рівного.

Грецька еміграція. Бразилійський посол в Атенях доніс своєму правительству в Ріо, що 7.600 грецьких хліборобів задумує виїжджувати до Бразилії.

Цікаве злодійство. З статуї Маршаль Деодора в Ріо вкрадено бронзовий вінок. Коли поліція арештувала підозрілого о крадіж, він по дорсі помер на удар серця.

Нечуваний злочин. В Санто Анджельо якийсь Амансіо Машадо вимордував усі свої пятеро дітей; одних подушив, а других попалив.

З революційного руху в Ріо Гранде до Суль. Як доносять з околиць Ерешім і Еребанго, революційний рух перемінюється все більше і більше у звичайний бандитизм. Трапляються щораз частіші вбивства між мирним населенням, а крадіжам немає кінця. Сами провідники тратять все більше повагу і не є певними, чи проти них самих не звернуться повстанці. Чимало жителів з Ерешім і Еребанго, уникаючи не безпеки втрати життя, повтікало, кидаючи своє майно на поталу напасникам.

Подорожнє часописів. З огляду на подорожіння паперу і друкарського матеріалу чимало столичних часописів повисшило ціну з 100 на 200 рейсів за примірник.

EDITAL DE CONVOCAÇÃO DE ALISTADOS

De ordem do Sr. Major Chefe da 9ª Circumscrição de Recrutamento, são convocados todos os sorteados e alistados da classe de 1901, devendo portanto, se apresentarem nesta Junta com a maxima urgencia para receberem passagem e certificado de apresentação afim de seguirem a Curitiba para serem incorporados no...

сих рослин на шакрах наших поселенців у Бразилії. Невже ці пожиточні рослини тут не вдаються? Чи може вони тут нам непотрібні?

Ні! Здається, нігде не є вони такими потрібними, як тут у Бразилії, де треба одягатися переважно в біле, і де всякі матерії фабричні такі дрантиві і дорогі.

Подумати лише, як нищиться в тутешніх лісах і в дорозі одяг, і скільки гроша видається на нього! Носимо дрантивенькі „фазенди“, яких ні випрати як слід, які блекнуть на сонці — а тимчасом аж проситися, щоб повернути до наших старокравчих полотнянок, які і дешевші, бо зроблені дома, і тревалі і практичніші для тутешнього підсоня.

Соромимося? Невже не стораз краще представляється одяг зроблений з солідного льняного полотна, ніж ті нужденні убрання з тандити т. зв. „Segeltuch-y“, або другої мізерної матерії?

Коли настало воєнне лихоліття в Австрії, тоді найбільші пані розбивалися за нашим сільським полотном і очі всіх заздрили тій аристократці, котра могла попишатися костюмом з цього полотна. А й мушини залюбки носили убрання з пофарбованого полотна і воно малу більшу ціну, ніж всяка фабрична тандита. Тоді то міністерство війни навчилося цінити домашній промисл наших селян і поклато руку на продукцію льону і конопель, зневолюючи особними розпорядками до їх управи.

Так і хочеться спитати: Чому то у Бразилії нема такого міністерства, яке наказало законом управляти ці рослини? Тоді не одна сотка, яку приходиться нашим хліборобам видавати на підлі шматки, залишилася у їхніх кишенях. Та й не виглядала наша громада як громада мійських обірванців, а малаб подобу людей.

У СПРАВІ НАШОГО УНІВЕРЗИТЕТУ У ЛЬВОВІ.

„Українська Краєва Студентська Рада Західних Земель України“ у Львові відкликується до нашого громадянства з коротким зазивом:

„Громадяне!

У Львові існує вже 3-ий рік український університет, переслідований в жорсткий спосіб окупаційною польською владою.

Український університет у Львові числить около 1.500 студентів і 60 професорів. На його матеріальне забезпечення складається цілий Нарід. Буджет українського університету у Львові виносить за перший піврік шк. р. 1922/23 мп. 222.000.000.

На кождім, в кого бє українське серце, тяжить обовязок зложити лепту на ціли української Святині Науки на Галицькій землі.

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ В МІСТІ ІРАТІ

В. КОЗАКЕВИЧА

ПОСІДАЄ НА СКЛАДІ великий вибір різнородної матерії, каземіри, пал, понші (плащі), готові убрання, капелюхи; знаряди рільничі і господарські, начинє кухонне і столове, товари споживчі, напитки краєві і заграничні, різнородні діточі забавки і проче, що тільки входить в обсяг купецтва.

КУПУЄ пшеницю, жито, ячмінь, кукурузу, фасолю, горох, герву-матте, шкіри, віск, масло, яйця і інші продукта кольоніяльні.

Wlademiro Kozakevych

Iraty —:— Адреса тлгр.: «Kozak» —:— Paraná

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ

ОЛЕКСИ МАРТИНЦЯ

Прудентополіс — Лінія Іваї

Отсим поручаю місцевим Українцям і дооколичним мій склеп заосмотрений в ріжні річи, корінні і напитки, як: мука національна і аргентинська, цукор білий і маскавіньо, цукорки, риж, хміль, свічки стеаринові, сіль мелену і грубу, кава мелена і зернятами,

Консерви — сардинки, гоубаду, оселедці в лятах, компоти, як: абакаші, песики, оріхи кокосові, суніці, фіґи, амиші і інші;

НАПИТКИ КРАЄВІ — як: моретіана без сумніву справедлива, лікері, фернет, біттер, пиво ріжних марок, вино натуральне і перепароване, спиритус 40 градусів, коняк, агварденте;

ЗАЛІЗНЕ НАЧИНЄ КУХОННЄ — рондлі, баняки, варешки, ложочки, ножі з доброї сталі і інші РІЛЬНИЧО-ГОСПОДАРСЬКІ ЗНАРЯДИ, як: цвяхи, фойси, рьєкалі, завіси, дрїт колочий, дрїт до цвіток, серпи, сапи, бомби металені, а вкінці РІЖНІ ДРІВНІ РІЧИ — як: кошики, зеркала, паста до черевиків, перець, гвоздики, галочки мушкательові, сода до мила, бікарбонат, шїтки до підлоги і коней, сита, зошити, пера, олівці, таблички, рьєкни, атрамент, сірка, сірники, відерка до води, згребла, школятири, і. т. д.

КУПУЮ і ПРОДАЮ: герву, віск і інші продукта кольоніяльні. ПОРУЧАЮ рівнож свої вироби масарські — ковбаса, салами, смалець, солонину — а все те по приступних цінах.

Заходіть сюди а будете задоволені.

З поважаннем

ОЛЕКСА МАРТИНЕЦЬ

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ В ПРУДЕНТОПОЛІ!

Перший український лікар

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

КУПИ НЕ КУПИ — А ПОТОРГУВАТИ МОЖНА

Резиденція

arvalho

presentarem nesta Junta com a documentação necessária e certificada para receberem passagem e certificado de apresentação afim de seguirem a Curitiba para serem incorporados no 9º Regimento de Artilharia Montada.

São considerados sorteados todos os alistados da classe de 1901 e aqueles que deixar de se apresentar nesta Junta será considerado insubmisso.

Junta de Alistamento Militar de Prudentópolis em 11 de Maio de 1923.

Francisco Durski Silva
Presidente da Junta.

СКЛАДАЙМО ЖЕРТВИ НА ГОЛОДУЮЧИ ДІТИ НА УКРАЇНІ.

Апостольська Нунціятура в Бразилії, виконуючи зарядження Папи, щоби духовенство збирало для голодуючих дітей в Росії жертви, відноситься і до нашого духовенства, щоби воно занялося такими збірками, головне по школах.

Наші священики, а таксамо учителі, повинні цей зазив виповнити з тим, що зібрані суми будуть ужиті для дітей України, і зібрані гроші повинні переслати на руки Впр. о. ігумена Шкірлана в Прудентополі.

П. Карманський.

Клятьба.

Най мій язик прилпе до піднебіння,
Як я реку до Ляха: брате мій!
Коли оддам мій ад, мої терпіння
Поруганню Варшаві нависній.

Нехай як трощ усхне моя десниця,
Як я її простягну до руки,
Що кровію України червониться.
Будь прокляті французські гайдуки!

І прокляті най будуть маловіри,
Що прапори покинуть боеві
І грохот куль зведуть на бренькіт ліри,
Закувши скрань у вінки тернові.

Нехай мене мій власний рід забуде,
Най рідний син на тлінь мою плює,
Як я братам подам цілунок Юди
І спідленем скажу імя мое.

Прудентопіль, 5. V. 23 р.

Під розвагу.

Недавно порушив п. Кобилянський справу шовківництва, виказуючи користи з нього, і треба признати, чимало з наших хліборобів зацікавилася цією справою, і може в хвильці переведе

Та приходить на думку інша справа.

Коли іздати по наших оселях, вдаряє в очі дивна абстиненція наших поселенців від управи льону і конопель. Ми, галичане, привикли до цілих загонів хвилюючих синім квітлом льону і до сильного запаху конопель, не можемо врянути собі недостачі

На кождім, в когось українське серце тяжить обов'язок зложити лепту на цілі української Святині Науки на Галицькій землі.

Так збирайте і складайте жертви послаючи їх через: American Ukrainian Bureau Inc. 322 North 8-th str. Philadelphia Pa. U. S. A., або його філію: 520 East 6 th. str. New York, N. Y. — U. S. A., до „Земельного Банку Гіпотечного“ у Львові, Підвалля 7., або „Краєвого Союзу Кредитового“ у Львові, Ринок ч. 10. — на рах. „Університету“.

З метою добуття фондів на потребу університету У. К. С. Рада видала книжку В. Мудрого п. т. „Боротьба за огнище української культури в західних землях України“, де представлено цікаво хід боротьби за університет від 70 рр. минулого століття по сьогоднішній день. Книжка дуже интересна, а до того дохід з її розпродажі призначений на цілі університету і тому годилосяб, щоби тих кільканайцять примірників, присланих нам до розпродажі як стій розійшлося. Ціна книжки 10\$.

Оповістки.

ВИЗВАННЯ.

Ще багато примірників „Кривавої Книги“ не заплачено, не дивлячися на те, що розібрано її до розпродажі майже рік тому.

Взиваю отже усіх довжників до негайного вирівнання залеглостей, або відіслання на мою адресу не спроданих книжок. В противному випадкові буду зневоленім подати імена довжників до публичної відомости.

П. Карманський.

ОПОВІЩЕННЯ.

Комітет будови укр. церкви в Прудентополі потребує кілька пар робітників до ломання камення. Платня після умови від кубічного метра. Хтоби хотів піднятися цієї роботи, нехай зголоситься до парохіяльної канцелярії.

о. М. Шкірлан ЧСВВ.
Предсідатель Комітету

Замовляйте

гарну й дешеву книжку Чарльса Дікенса:

«СВЕРЩОК НА ПЕЧІ»

видання видавництва «Перли міжнародного красного письменства».

Замовляти можна у нас по ціні 1\$ без пересилки.

Сю і усі інші книжки можна замовляти у п. W. Klodnyckuj. Wien XVI. Payergasse 7/9.

Др. ІВАН ЛЕХ (МОЛОДШИЙ)

Бувший асистент славного лікара і професора університету при великім шпитали S-ta Casa як також Instituto de Protecção e Assistencia a Infancia do Paraná.

Лічить всякі недуги так внутрішні як і зовнішні.
Для бідних ординує даром.

Українці! спішіть у всіх ваших долегливостях до свого лікара Українця, перед котрим своєю мовою можете докладно висказати що Вам бракує.

BEBAM AS CERVEJAS DA

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Білп, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОЗИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насінє ячменю за контрактом і продаємо вибиранє насінє ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополі в домі п. М. Козловского.

Cervejaria „Cruzeiro“

Одва з першорядних пивоварень в Куритибі — поручає Вп. пп. Купцям з провінції пиво власного виробу по найдешевших цінах, як: «Cruzeiro», «Pilsen», «Pomba», «Escrinha» і инше.

КУПУЄ до власної солодівні ЯЧМІНЬ у ріжній скількості і платить найвищу ціну.

CURITIBA — Caixa Postal 180